

Forsyningssikkerhet i nord er et nasjonalt anliggende, ikke et regionalt særhensyn - Uttalelse fra Forsvarsforum Nord

17. juni 2026

Forsvarsforum Nord (FFN) forventer at FFI-rapporten om forsyningssikkerhet ikke blir liggende som et kunnskapsgrunnlag uten operativ oppfølging. Regjeringen må snarest konkretisere ansvar, finansiering og framdrift for tiltak som reduserer kritiske sårbarheter i nord. FFN ber derfor regjeringen legge fram en oppfølgingsplan til FFI-rapporten med et tydelig nordområdeperspektiv.

FFI rapport 26/010 «Nasjonal forsyningssikkerhet i krise og krig– sårbarheter, konsekvenser og tiltak for mat- og drivstofforsyningen» undersøker hvordan en krig i Norge og våre nærområder kan påvirke nasjonal forsyningssikkerhet, spesielt innen mat og drivstoff, og peker samtidig på tiltak som kan bedre forsyningssikkerheten.

Rapporten skisserer et krigsscenario som innebærer en militær konflikt i Baltikum, og et samtidig begrenset angrep på Nord-Norge og Finland, slik at en artikkel 5-situasjon oppstår, og NATO blir involvert. I tillegg pågår hybride handlinger og handelskonflikter kan oppstå.

Rapporten peker på flere alvorlige sårbarheter og mulige konsekvenser. Fire sentrale funn som kan ramme Nordområdene og Nord-Norge spesielt hardt fremheves i rapporten:

1. Norge er avhengig av importert diesel, marin gassolje og flydrivstoff, og har kun ett raffineri. I krig kan gapet mellom tilgjengelige fredstidsvolumer og krigsbehov bli stort. Nord-Norge er særlig sårbart på grunn av store avstander, begrenset infrastruktur, få og sårbare transport-akser og begrensende transportmidler. På toppen av dette vil det oppstå samtidige sivile og militære behov. Dette vil kunne gi raske og alvorlige konsekvenser særlig knyttet til knapphet på drivstoff.
2. Energiinfrastruktur og digital infrastruktur er gjensidig avhengige og systemkritiske, og elektrifisering gjør sårbarheten enda større. Erfaringer fra Ukraina viser samtidig at kraftforsyning er et prioritert mål i krig. Krafttilgang og digital sikkerhet må derfor behandles som grunnleggende beredskapstiltak i nord.
3. Transport-evne er en kritisk sårbarhet, særlig på grunn av få og sårbare transport-akser og transport-infrastruktur. Dette vil bli særlig merkbart i Nord-Norge pga. store avstander og få alternativer med hensyn på vei og jernbane tilknyttet gode havnefasiliteter for mottak av allierte styrker i en situasjon hvor det både er store militære og sivile behov i en øst-vest akse, men også sør-nord.
4. Matforsyningen er sårbar på grunn av avhengighet av importerte innsatsvarer og arbeidskraft som ikke kan erstattes raskt. Studien viser imidlertid en grunnleggende forskjell i konsekvens for mat og drivstoff. Svikt i drivstoff-forsyningen i krig vil raskt få svært alvorlige konsekvenser fordi den er avgjørende for Forsvarets og alliertes operative evne, og påvirker også flere kritiske samfunnsfunksjoner direkte. Svikt i matforsyningen utvikler seg mer langsomt og på kort sikt får forstyrrelser først og fremst konsekvenser for sivilbefolkningen.

Basert på funnene anbefaler FFI flere tiltak; å etablere beredskapslagre for mat, drivstoff og innsatsfaktorer, øke og skape mer fleksibel nasjonal produksjon, styrke transportinfrastruktur og nødstrøms kapasitet, etablere tydelige prioriteringsmekanismer mellom sivile og militære behov, og styrke digital sikkerhet og internasjonalt samarbeid, særlig med EU og Norden.

Tiltakene må utvikles og iverksettes i tett samarbeide med mellom myndigheter og næringslivet, og ikke minst sentrale andre aktører i forsyningskjeden til mat- og drivstoff.

Forsvarsforum Nord (FFN) vil innledningsvis bemerke at Nord-Norge er ikke en periferi i norsk sikkerhetspolitikk. Landsdelen er et strategisk mottaks-, transitt- og operasjonsområde for norske og allierte styrker. Forsynings sikkerhet i nord er derfor et nasjonalt anliggende, ikke et regionalt særhensyn. Landsdelen skal både opprettholde sivile samfunnsfunksjoner, understøtte Forsvarets operative evne og legge til rette for alliert mottak og forflytning. Da holder det ikke at transportsystemer, energiinfrastruktur og digital infrastruktur er effektivt i fredstid. De må være robuste i kriser og krig også.

Forsvarsforum Nord (FFN) forventer at FFI-rapporten ikke blir liggende som et kunnskapsgrunnlag uten operativ oppfølging. Regjeringen må snarest konkretisere ansvar, finansiering og framdrift for tiltak som reduserer kritiske sårbarheter i nord. FFN ber derfor regjeringen legge fram en oppfølgingsplan til FFI-rapporten med et tydelig nordområdeperspektiv.

På bakgrunn av ovennevnte ber Forsvarsforum Nord om at både et lokalt perspektiv og et nordisk perspektiv vektlegges tydelig i oppfølgingen av denne rapporten.

Dette innebærer på det lokale planet at man i større grad kan forsynes med innsatsfaktorer og ressurser lokalt i Nord-Norge til både forsvars- og sivile formål. Dette innebærer i sum at man i større grad utvikler våre nordområder, inkludert Nord-Norge, til å være et sted Forsvaret først og fremst er, til å være et sted Forsvaret utvikles, utdannes, vedlikeholdes, forsynes og utholder fra. Dette er ikke en regional særinteresse, men en strategisk investering i Norges og alliertes sikkerhet i nord, og forutsetter samtidig robuste og motstandsdyktig sivilsamfunn med utdannings- og forskningsinstitusjoner som kan dekke både sivilsamfunnets og forsvarets behov.

I tillegg til de to universitetene i Nord-Norge, som kan tilby forsvarspersonell både videreutdannings- og forskningsmuligheter, har det fra regjeringens side vært et ønske om å etablere FFI med en forskningsavdeling i nord. Her bør man lytte til de faglige rådene fra FFI om en slik etablering. Videre er det positivt at Forsvarsbygg både har en betydelig tilstedeværelse i nord og benytter seg av lokale entreprenører og underleverandører. FMA har etablert seg med en person i Alta. Dette er positivt, men fremdeles er denne organisasjonen for kjøp og vedlikehold av forsvarsmateriell, med til sammen 1500-1600 ansatte, for lite representert i nord. Ved å ha et tyngre ståsted i nord vil FMA lettere kunne se de mulighetene som næringslivet i nord kan tilby forsvaret i både fredstid og krig. Korte og mindre sårbare forsyningslinjer med flere lokale alternativer vil helt klart være en strategisk fordel i en krisesituasjon, men også være en styrke i fredstid og for å bygge robuste sivilsamfunn og næringsliv som kan betjene forsvaret og resten av samfunnet.

På det nordiske planet innebærer det at man også her tenker mer helhetlig på både transportkorridorer og på forsynings sikkerheten. Her kan man trolig lære mye av Finland som ansees for å ha en av Europas beste beredskapsmodeller for matsikkerhet, kombinert med høy selvforsyningsgrad med kontrakts-basert og lokal lagring av essensielle varer for å håndtere kriser.

I tillegg vil gode transportkorridorer øst-vest og havner i Nord-Norge gi muligheter for samarbeid om et felles Nordisk forsyningsrom for både militære og sivile formål, da man på Nordkalotten grenser til både Sverige og Finland. F.eks. vil en øst-vest akse gjennom Indre-Troms, koblet til en oppgradert og dobbeltsporet Ofot-bane i Nordland, og videre mot Finland, gi Norge større strategisk dybde og bedre evne til å støtte allierte ved forflytning av tungt militært materiell. Da trenger man en slags «Nordkalott Transportplan (NKTP)», som i større grad kan se helheten i transportkorridorer mellom

våre nordiske naboland på Nordkalotten og hele Nord-Norge fra Helgeland i sør og til Finnmark i nord-øst.